

## De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK

## BIJLAGE 1: OVERZICHT ANTWOORDEN VRAGENLIJST LEVERANCIERS

ANTWOORDEN door 4 personen over 2 leveranciers (gemeente Dalfsen en WDO Delta) in 6 uitgebreide gesprekken, in twee perioden (najaar 2020, voorjaar 2021). Een persoon is gevraagd naar de ontwikkelingen bij drie leveranciers (Vechtstromen, Gemeente Hardenberg en Hellendoorn), najaar 2021.		RESULTATEN	OPMERKINGEN
VRAGENLIJST LEVERANCIERS	Schaal		
ALGEMEEN De Vechtdalmethode bevat (niet-zeergoed)	cijfer 1-10	9- 3x.8-3x, 7-2x, 6-1x.	Afhankelijk van hoever in de omschakeling. Eindigt na eerste ervaringen positiever. Kost tijd om bestuurders en jongens mee te krijgen
Omschakelen naar de Vechtdalmethode kost jaren (idem)	cijfer 1-10	1 jaar- 1x, 1 à 2 jaar- 5x, 2 à 3 jaar- 1x.	
Qua regelgeving voldoet de Vechtdalmethode (idem)	cijfer 1-10	10 -4x, 9- 3x, 6-2x	
CHECKLIST Is de checklist van de Omgevingsdienst IJsselland bekend? Is deze ingevuld en opgestuurd?	ja-nee ja-nee	nee-7x, ja- 2x. nee, 7x, ja-2x.	Bekendheid komt later. Als het bekend is wordt er ook gebruik van gemaakt
KAARTEN Welke kaarten waren bij aanvang /nu beschikbaar? chemische vervuiling (bodemkwaliteitskaart of dergelijke) ongewenste kruiden en ziekteverwekkers zwerfafval Indien 'nee' of 'deels', wat is gedaan om dit te verbeteren? chemische vervuiling (bodemkwaliteitskaart of dergelijke) ongewenste kruiden en ziekteverwekkers zwerfafval Is de benodigde informatie voor goede uitvoering beschikbaar? Welke onderdelen van de kaarten hebben extra aandacht nodig? Wat wordt er ondernomen om de info de komende periode/jaren bij te werken? Is er een plan voor gemaakt? zo ja, welke punten staan in het plan	ja-nee-deels ja-nee-deels ja-nee-deels tekst tekst tekst Ja -deels-nee tekst ja-nee-deels ja-nee tekst	ja-5x, nee 2x, beperkt-1x. nee-4x, ja-5x. nee-4x, ja-3x, deels-2x Nog zoekende-4x, is verzameld-5x locaties vastgelegd (door stagiaire) in ASSET- 4x Locaties zijn bekend-4x, geen antwoord-1x locaties vastgelegd in ASSET daarna opgehaald Zwerfafval verwijderen opgenomen in bestek- 2x, op kaart vastgelegd 3x. ja-7x, grotendeels-2x chemische vervuiling -4x, door de tijd heen wordt het systeem beter 5x. Mogelijkheden ASSET benutten-3x, leren ervaringen ook van anderen-1x, niet beantw.- 5x nee-4x, ja-2x, wel inzet hiervoor - 3x	Later meer bekend
ZWERFAFVAL Hoe wordt zwerfafval geregistreerd? In welke periode(n) (ten opzichte van het oogsten?) Wordt zwerfafval in de geschikt geachte productiestroken, voor het oogsten uit verwijderd? Is er een controle van het maaisel ? Zo ja, hoe gebeurt deze? Zijn hierbij normen opgesteld? Zo ja, welke? Is er begrip bij de buitendienst /onderaannemer voor de methode voor het voorkomen van zwerfafval in de productiestroken? Zo ja, is aan te geven waar dit uit blijkt? Is er afgesproken wat er gaat gebeuren wanneer er teveel zwerfafval (tijdens het maaien/ in het maaisel voor levering) wordt signaleerd? Zo ja of vaag, wat zijn de afspraken? Wordt er inzet (door de leverancier, agrariër of anderen) gepleegd om zwerfafval in het maaisel te voorkomen? Zo ja of deels, op welke manier(en)?	tekst tekst ja-nee-deels ja-nee tekst ja-nee tekst ja-nee-? tekst ja-nee-vaag tekst ja-nee-deels tekst	met ASSET-4x, bij aanwezigheid ophalen-1x, foto's nemen en ophalen 2x, nvt-2x kort voor het maaien-4x, meerdere keren voor maaien -1x, tijdens maaien-2x, bij storten en omzetten-2x ja-6x, nee-2x, afhankelijk aannemer-1x ja-9x door maaier tijdens oogsten-5x, bij storten en omzetten- 5x. nee-9x. Gaan er mee aan de slag -1x er zijn normen maar die zijn niet vastgelegd. Streven is dat er geen zwerfafval in zit.-1x ja-8x, weet niet-1x. Neemt toe-2x werknemers zijn enthousiast en werken mee- 8x, Valt nog wat te winnen-2x, tijdens overleg met aannemer-2x ja-9x niet leveren-9x, bij teveel dan perceel afzoeken-1x ja-4x, deels-1x, nee-4x blikvangers-4x, burgers bewust maken-1x, goede voornemens-4x.	

<p>ONGEWENSTE KRUIDEN</p> <p>Welke soorten/ziekten zijn meegenomen in de bepaling van geschikte productiestroken?</p> <p>Japanse Duizendknoop Knolcyperus Akkerdistel (zaaddragend) Haagwinde Jacobskruid Ridderzuring (zaaddragend) Bruinrot Overige</p> <p>Is de keuze werkbaar en voldoet die? Hoe worden de gekozen soorten geregistreerd?</p> <p>In welke perioden (ten opzichte van het oogsten)? Hoe worden locaties met ongewenste kruiden buiten de productiestrook gehouden?</p> <p>Is er controle van het maaisel op ongewenste soorten Zo ja, hoe gebeurt deze? Zijn hierbij normen opgesteld? Zo ja, welke? Is er begrip bij de buitendienst /onderaannemer voor het uitsluiten van locaties met ongewenste soorten? Zo ja, is aan te geven waar dit uit blijkt?</p> <p>Is er voldoende kennis bij de buitendienst /onderaannemer voor het uitsluiten van locaties met ongewenste soorten? Zo ja, is aan te geven waar dit uit blijkt?</p> <p>Wordt er inzet gepleegd om kennis en vaardigheden met betrekking tot herkenning soorten en overslaan van locaties te verbeteren?  Zo ja of deels, op welke manier(en)</p>	<p>ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee tekst tekst tekst tekst ja-nee tekst ja-nee tekst ja-nee tekst ja-nee-? tekst ja-nee-matig tekst</p>	<p>ja-8x, nee-1x ja-3x, nee-6x. ja-5x, nee-4x ja-5x, nee-4x ja-5x, nee-2x, wordt aan gewerkt-2x ja-4x, nee-4x, als het heel erg is-1x ja-6x. nee,3x Bereklaauw -1x, Bitterzoet-1x ja-1x, nee-2x, kan beter-1x vastlegging in ASSET- 4x, eigen app-2x, bij schouwrondes op kaart meegenomen-1x.  tijdens groeiseizoen voor maaien uit-6x overslaan mbv app of kaarten-9x  nee-6x, ja-2x, ja, op japanse duizendknoop-1x door uitvoerder ja-3x, nee1x mag er niet in zitten-3x ja-8x, soms-1x.  gesprekken en overleg-4x, ideeën die worden aangedragen-4x, maakt uit wie er op de trekker zit-1x ja-7x, deels-2x  gesprekken onderling-1x, onderdeel sollicitaties 1x, gesprekken en overleg-3x. ja-5x, deels-1x, nee-2x.  herkenningskaart/schouwformulier met plaatjes/app-4x, gesprekken en instructie-2x, beperkt-3x.</p>	<p>Knolletjes niet in maaisel</p> <p>informatie is beschikbaar, wordt constant aan gewerkt, zeker ook bij nieuwe mensen.</p>
<p>STEEKPROEVEN</p> <p>Zijn er steekproeven genomen? Zo ja, hoeveel? Door wie zijn de steekproeven uitgevoerd? Hoe worden de resultaten verwerkt en gedeeld? Zijn er moeilijkheden bij het nemen van de steekproeven opgetreden? Wat betreft het aantal? Wordt betreft de inhoud van de steekproef? Anders?</p>	<p>ja-nee aantal tekst tekst ja-nee tekst tekst tekst</p>	<p>nee-9x</p>	
<p>LEVERING</p> <p>Is er een methode ontwikkeld om te zorgen dat maaisel binnen 5 km van de oogstplek blijft? Zo ja, wat houdt de methode in?</p> <p>Hoe wordt vraag en aanbod op elkaar afgestemd?  Zijn hiervoor mondelinge afspraken gemaakt? Zijn hiervoor schriftelijke afspraken gemaakt? Bepaald de agrariër de geleverde hoeveelheid maaisel ? Zo nee, welke factoren bepalen dan de hoeveelheid?</p>	<p>ja-nee-deels tekst tekst ja-nee ja-nee ja-nee tekst</p>	<p>ja-9x gebieden met max 5 km doorsnede-4x, lijst met gegadigden op korte afstand-5x, via aanmeldingen- 7x, agrairers worden gevraagd- 2x, via loonwerker-1x ja-9x nee-9x nee-9x afhankelijk van beschikbare maaisel-7x, afhankelijk van wat praktisch is-1x</p>	
<p>TUSSENOPSLAG</p> <p>Is tussenopslag op de eigen grond van de leverancier toegepast?  Zo ja, wat was hiervoor de reden?</p> <p>Is het doen van de melding goed verlopen?  Zo nee, waarom niet?</p>	<p>ja-nee tekst ja-nee tekst</p>	<p>ja-4x, nee-5x kon nog niet geleverd worden-1x, bedoeld voor eigen gebruik-2x, afstand beperken-1x.  ja-6x, nee-3x onbekend-2x, nog niet aan toe gekomen-1x,</p>	

COMMUNICATIE MET AGRARIERS			
Zijn geïnteresseerde agrariërs actief benaderd?	ja-nee	ja-6x, deels-1x, nee-1x, via loonwerker-1x	
Zo ja, hoe?	tekst	contact gezocht met eerdere aanmeldingen-5x, niet ingevuld-3x.	
Is er voldoende animo om het beschikbare maaisel bij agrariërs te kunnen leveren?	keuze	ja ruim-9x	
ja ruim, ja, net aan, net niet, nauwelijks			
Indien nodig, hoe kan dit verbeterd worden?	tekst		
Hoe verloopt de afstemming met de agrariër over de levering?	keuze	kost inzet-3x, soepel-3x, meestal goed,-3x	
soepel- meestal goed - kost inzet - moeizaam.			
Indien nodig: hoe kan die verbeterd worden?	tekst	wordt in de tijd beter- 4x, ivm corona moeilijker dan anders-1x, regels opstellen bij meer vraag als aanbod-1x, moment van leveren goed communiceren-1x	
Wordt de agrariër geïnformeerd over:			
De verplichting om bij tussenopslag een melding te doen bij de OD	ja-nee	ja-7x, nee-1x, gaat gebeuren-1x	
Zo ja, op welke wijze?	tekst	gesprek-4x, melding voorbereid-3x, mailbericht1x, door loonwerker-1x	
De eventuele beperkingen van het geleverde maaisel (oa. Bruinrot)?	ja-nee	ja-8x, nee-1x	
Zo ja, op welke wijze?	tekst	mondeling-7x, wordt niet geleverd-1x, onderdeel leidraad-1x	
De mogelijkheid zich te melden met opmerkingen over de kwaliteit van het maaisel (als input voor verdere verbetering van het maaisel)?	ja-nee	ja-9x	
Zo ja, hoe?	tekst	mondeling-9x	
Is er een systeem die de info uit deze opmerkingen verwerkt in de kaarten en de werkwijze?	ja-nee	nee-5x, app eigen dienst-2x, zoekt mogelijkheden in ASSET-2x	
Is dit systeem breed inzetbaar?	ja-nee	kan- 4x	
AFSTEMMING ANDERE LEVERANCIERS			
Heeft er afstemming met andere leveranciers plaatsgevonden?	ja-nee	ja-4x, nee-5x. Wel contact voor info	
Over de kaarten	ja-nee-deels	ja-3x	
Over de steekproeven	ja-nee	ja-1x, nee-2x	
Zo ja, welke punten zijn overlegd?	tekst		
Over normen voor de hoeveelheid zwerfafval in het maaisel?	ja-nee		
Zijn er afspraken over wie waar en hoeveel er aan wie, levert ?	ja-nee	nee-4x, ja-1x, deels-1x.	
Zo ja, welke?	tekst	wel besproken, geen afspraken- 3x, alleen in specifieke gevallen-1x	
Is overlegd welke informatie aan de agrariërs wordt gegeven?	ja-nee	ja-2x, nee-4x	
Zo ja, welke?			

De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK			
BIJLAGE 2: OVERZICHT ANTWOORDEN UITGEBREIDE VRAGENLIJST UITVOERDERS			
LOONWERKER EN VELDMEDEWERKER			
	SCHAAL	RESULTAAT	OPMERKINGEN
<b>ALGEMEEN</b>			
Bent u betrokken bij het leveren van maaisel aan agrariers	ja-nee	ja-2x,	
Op welke wijze?			
o bij het maaien	ja-nee	ja-2x,	
o vervoer naar de agrariër	ja-nee	ja-1x, deels1x	
o Verwijderen van afval	ja-nee	ja-1x, nee 1x	
o Toezicht kwaliteit maaisel	ja-nee	ja-2x,	
o Anders nl.:.....	ja-nee	nee-2x	
Bent u bekend met de 'Overijsselse Standaard' of 'Vechtdalmethode'?	ja-nee	ja-2x,	
<b>WERKWIJZE</b>			
<b>ZWERFAFVAL</b>			
Is er een systeem of kaart waardoor bekend is waar zwerfvuil ligt?	ja-nee	nee-1x, ja-1x	je komt het op de vreemdste plekken tegen. Wordt van tevoren bekeken.
Wordt zwerfafval uit de berm of sloot verwijderd?	ja-nee	ja-2x	
Wordt zwerfvuil verwijderd voordat er gemaaid wordt?	ja-nee	ja -2x	
Door wie?	tekst	zelf,bij sloten-1x. Dalfsen werkt-1x.	
Wordt zwerfvuil verwijderd tijdens het maaien?	ja-nee	nee-2x	Tijdens storten 2x, omzetten en uitrijden- 1x.
Door wie?		Loonwerker-1x, chauffeur-1x	
<b>ONGEWENSTE KRUIDEN EN ZIEKTEN.</b>			
Is er een systeem of kaart met locaties met ongewenste kruiden?	ja-nee	nee-1x, ja,1x	zelf ook locaties aangeven
Welke ongewenste kruiden hieronder kunt u herkennen in het veld?			
o Japanse Duizendknoop	ja-nee	ja-2x	
o Akkerdistel	ja-nee	ja-2x	
o Ridderzuring	ja-nee	ja-2x	
o Knolcyperus	ja-nee	ja-1x, nee-1x	het is bekend waar het voorkomt
o Haagwinde (Pisotje)	ja-nee	ja-2x	
o Jacobskruiskruid	ja-nee	ja-2x	
Welke soorten mogen volgens de opdrachtgever niet in het maaisel voor	tekst	Japanse Duizendknoop en Knolcyperus	
Hoe wordt voorkomen dat zij in het maaisel voorkomen?	tekst	niet maaien	wordt apart gemaaid en gestort
Is bekend in welke gebieden Bruinriot voorkomt?	ja-nee	nee-2x	
Wat wordt gedaan met maaisel uit deze gebieden?			
o Maaisel wordt niet geleverd	ja-nee	wordt gewoon geleverd-1x, wordt niet geleverd-1x	
o Maaisel wordt geleverd en agrariër wordt geïnformeerd	ja-nee		
o Maaisel wordt niet geleverd op percelen voor aardappels en tomaten	ja-nee		
<b>CHEMISCHE VERVUILING</b>			
Is er een systeem of kaart met locaties met chemische vervuiling?	ja-nee	nee-1x, ja,1x	riooloverstorten zijn bekend
Deze gedeelten worden overgeslagen door:			
o Waarschuwing tijdens het maaien	ja-nee	nee-2x	
o Zij zijn niet opgenomen in het maaischema	ja-nee	ja-1x, nee-1x	
<b>TUSSENOPSLAG</b>			
Blijft maaisel bedoeld voor agrariers, langer dan 14 dagen liggen?	ja-nee	nee-2x	
Waar wordt het opgeslagen?	tekst		
Is het bekend dat er voor tussenopslag een melding bij de Omgevingsdienst moet worden gedaan?	ja-nee	ja-2x	
<b>LEVERING</b>			
Is bekend dat maaisel zo dicht mogelijk bij de oogstplek geleverd moet worden?	ja-nee	ja-2x	
Is bekend dat de afstand tussen oogsten en toepassing op het land maximaal 5 km mag zijn?	ja-nee	ja-2x	

<p><b>COMMUNICATIE</b> INFORMATIE VANUIT BELEID Krijgt u voldoende informatie vanuit de leiding om goed maaisel, bedoeld voor agrariers, te kunnen leveren? Wat zou er verbeterd kunnen worden?</p> <p>Zou u meer willen weten over: o Het herkennen van ongewenste soorten? o De regelgeving in de praktijk, voor Overijssel?</p> <p><b>OVERLEG MET AGRARIERS</b> Hoe verloopt de afstemming met de agrariers? soepel - meestal goed - kost inzet - moeizaam</p> <p>Heeft u een taak om de agrarier te informeren over zijn verplichtingen bij het ontvangen van maaisel? Krijgt u vragen van agrariers over waar ze aan moeten voldoen wanneer ze maaisel krijgen? Weet u wat een agrarier mag en moet doen wanneer hij maaisel krijgt?</p> <p>o Doen van een melding bij de Omgevingsdienst o Maximale hoeveelheid maaisel die hij mag ontvangen. o De tijd die een hoop maaisel maximaal op het land mag blijven liggen.</p> <p>o De mogelijkheid om opmerkingen of klachten over het maaisel door te geven.</p>	<p>ja-nee tekst ja-nee ja-nee keuze ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee</p>	<p>ja-2x doorgeven als je het tegenkomt-1x, aandacht kleine stukjes-1x. nee-2x nee-2x soepel-1x, meestal goed-1x ja-1x, nee-1x ja-1x, nee-1x ja-2x ja-2x ja-2x ja-2x</p>	<p>Kan altijd vragen als er iets is.</p>
<p><b>ALGEMEEN 2</b> Vindt u het een goed idee om maaisel bij de agrarier te brengen? Wat vindt u van de regels om te zorgen dat alleen 'schoon en onverdacht maaisel naar agrariers gaat?</p> <p>Zijn de regels voor 'goed' maaisel werkbaar? . nee- heeft tijd nodig - gaat maar kost moeite - ja</p> <p>Heeft u ideeën hoe zwerfvuil in het maaisel voorkomen kan worden? Toelichting?</p> <p>Heeft u wel eens contact met andere leveranciers van maaisel (waterschap, natuurorganisatie) Toelichting?</p> <p>Ziet u toekomst voor het gebruik van maaisel in de landbouw?</p>	<p>ja-nee-voorwaarden niet nodig - overdreven- voldoende-goed keuze ja-nee / tekst ja-nee / tekst ja-nee</p>	<p>ja-2x goed-1x, voldoende-1x ja-1x, heeft tijd nodig gehad,1x ja-2x ja-2x ja-2x</p>	<p>meer afbreekbare producten schooljeugd en ouders benaderen. waterschap, onderaannemer, collega loonwerker meer m3 per ha. Verbetering van bodem kost tijd.</p>



De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK			
BIJLAGE 3: OVERZICHT ANTWOORDEN VRAGENLIJST UITVOERDERS (veldmedewerkers)			
DEELNEMENDE ORGANISATIES Gemeente Dalfsen en WDO Delta 12 deelnemers		november / december 2021	
VRAGENLIJST UITVOERDERS (VELD)			
	SCHAAL	RESULTAAT	OPMERKINGEN
<b>ALGEMEEN</b>			
Bent u betrokken bij het leveren van maaisel aan agrariers Zo ja, op welke manier (meerdere antwoorden mogelijk)	ja-nee	ja 12x	
o bij het maaien	ja-nee	ja 7x, nee 5x	
o vervoer naar de agrarier	ja-nee	ja 8x, nee 4x	
o Verwijderen van afval	ja-nee	ja 6x, nee 6x	
o Toezicht kwaliteit maaisel	ja-nee	ja 4x, nee 8x	
o Anders nl.:.....	ja-nee	ja 2x, nee 10x	Laden met de kraan. Regelen waar het maaisel naar toe moet.
Vindt U het een goed idee om maaisel bij de agrarier te brengen?	ja-nee-voorwaarden	ja 7x, onder voorwaarden 5x	
Bent U bekend met de 'Overijsselse Standaard' of 'Vechtdalmethode' voor het leveren van maaisel aan agrariers voor bodemverbetering?	ja-nee	ja 6x, nee 5x, niet ingevuld 1x	
Wat vindt U van de regels om te zorgen dat er alleen 'schoon en onverdacht' materiaal naar agrariers gaat? Niet nodig - overdreven - voldoende - goed	keuze	goed 10x, voldoende 2x	
Kan er in de praktijk gezorgd worden dat alleen schoon maaisel naar de agrarier gaat? Nee - heeft tijd nodig - gaat, maar kost moeite - ja	keuze	ja 4x, gaat maar kost moeite 4x, heeft tijd nodig 3x, nee 1x	
<b>WERKWIJZE</b>			
Ziet u toekomst voor het gebruik van maaisel in de landbouw? Toelichting?	ja-nee tekst	ja 12x	er is een tekort aan organisch materiaal
Komt U vaak zwerfvuil tegen in de te maaien berm en sloten? Ja - alleen plaatselijk veel - meestal weinig - nee	keuze	alleen plaatselijk veel 5x, meestal weinig 7x	
Wordt zwerfvuil verwijderd? Toelichting?	ja-nee tekst	ja 12x	als we het tegenkomen 4x, tijdens het laden, tijdens het maaien apart leggen, Dalsen werkt, geef plekken door aan kantoniers, eruit zoeken of maaisel niet gebruiken.
Wat gebeurt er wanneer er zwerfvuil in het maaisel gevonden wordt tijdens het storten bij de agrarier?	tekst		zwerfvuil wordt eruit gehaald 4x, naar de composteerder 4x, eerst eruit halen als het te erg is naar de composteerder 1x, later omzetten en dan zwerfvuil eruit 1x, niet ingevuld 2x.
Heeft U ideeën over hoe zwerfvuil in het maaisel voorkomen kan worden? Toelichting?	ja-nee tekst	Ja 7x, nee 5x	Mensen bewust maken 3x, mensen aanpakken 2x, aflopen 1x, bij maaien direct eruit halen 1x, opruimen 1x
Welke soorten ongewenste kruiden kunt u herkennen tijdens het werk? o Japanse Duizendknoop o Akkerdistel o Ridderzuring o Haagwinde (Pispotje) o Jacobskruiskruid	ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee	ja 10x, nee 1x, ja 9x, nee 2x, ja 10x, nee 1x, ja 10x, nee 1x, ja 10x, nee 1x,	niet ingevuld 1x niet ingevuld 1x niet ingevuld 1x niet ingevuld 1x niet ingevuld 1x
<b>TUSSENOPSLAG EN LEVERING</b>			
Is het bekend dat voor opslag van maaisel een melding bij de Omgevingsdienst moet worden gedaan?	ja-nee	ja 6x, nee 6x	
Is het bekend dat maaisel zo dicht mogelijk (max. 5 km) bij de oogstplek geleverd moet worden?	ja-nee	ja 12x	
<b>COMMUNICATIE</b>			
Krijgt u voldoende informatie vanuit de leiding om goed maaisel, bedoeld voor agrariers, te kunnen leveren? Zou u meer willen weten over: o Het herkennen van ongewenste soorten o De regelgeving in de praktijk, voor Overijssel? Hoe verloopt de afstemming met de agrariers? Soepel - meestal goed - kost inzet - moeizaam Kunt u agrariers informeren over: o Doen van een melding bij de Omgevings Dienst o Maximale hoeveelheid maaisel die de agrarier mag ontvangen o de tijd die een hoop maaisel maximaal op het land mag blijven liggen. o De mogelijkheid om opmerkingen of klachten over maaisel door te geven?	ja-nee ja-nee ja-nee keuze ja-nee ja-nee ja-nee ja-nee	ja 8x, nee 4x ja 10x, nee 2x ja 11x, nee 1x soepel 5x, meestal goed 7x ja 4x, nee 8x ja 9x, nee 3x ja 8x, nee 4x ja 11x, nee 1x	

## De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK

## BIJLAGE 4: OVERZICHT ANTWOORDEN VRAGENLIJST AGRARIERS

nr.	VRAAG	ANTWOORDEN (12 deelnemers)		OPMERKINGEN/CONCLUSIES
			aantal	
1	Type bedrijf	Melkvee Melkvee/Pluimvee, Grasland/Akker Particulier, Niet ingevuld	7 1 1 1 2	Het grootste deel is melkveehouder; die komen ook het meeste voor in het onderzoeksgebied.
2	<b>Waarom bent u geïnteresseerd in het gebruik van maaisel om de bodem te verbeteren?</b> o Betere waterhuishouding van mijn grond o Meer bodemleven o Betere opbrengsten o Organische stof in de bodem is belangrijk o Maaisel is goedkoper als compost o Anders nl: <i>Kruis de twee belangrijkste redenen aan.</i>	Betere waterhuishouding van mijn grond Meer bodemleven Betere opbrengsten Organische stof in de bodem is belangrijk Maaisel is goedkoper als compost Anders nl:	2 8 2 10 1 -	Organische stof in de bodem is een verzamelbegrip (bevordert bodemleven, waterhuishouding en betere opbrengsten. Verhogen van het organische stof gehalte is de belangrijkste (algemene) reden. <i>Een deelnemer heeft 1 reden aangekruist.</i>
3	<b>Aan welke voorwaarden moet maaisel, dat u op uw bedrijf wil gebruiken, voldoen?</b>	Schoon weinig grond, beslist geen slib goed omzetbaar Alleen slootmaaisel Zonder of met zo min mogelijk afval Geen jacobskruiskruid /andere kruiden goed verteerbaar	8 1 1 1 7 3 1	Agrariers willen alleen schoon maaisel; met name vrij van zwerfafval. <i>Sommige deelnemers noemen twee redenen .</i>
4	<b>Bij welke gewassen/percelen wilt u maaisel gebruiken?</b>	mais grasland (indien schoon) vruchtbomen	11 2 1	Voornamelijk op maisland . Er is wel een wens voor gebruik op grasland.
5	<b>Bent u op de hoogte van wat u met het maaisel mag doen?</b> Ja - niet precies - nee	ja niet precies nee	10 2 -	Agrariers zijn volgens henzelf goed op de hoogte
6	<b>Bent u op de hoogte van de regelgeving bij gebruik van maaisel?</b> Ja- niet precies -nee	ja niet precies nee	9 3 -	Agrariers zijn volgens henzelf goed op de hoogte
7	<b>Vindt u het belangrijk dat u weet bij wie u terecht kunt bij klachten of verbeterpunten?</b> Op een schaal van 1 (niet belangrijk) – 10 (heel belangrijk)	7 8 8-9 9 10	1 6 1 - 4	Weten waar je moet zijn met klachten is erg belangrijk ( <i>sommigen geven niet hoger dan een 8</i> )
8	<b>Heeft u al eens eerder maaisel gekregen? Van welke leverancier?</b> (gemeente, waterschap, anders nl:....)	ja nee gemeente waterschap anders:	9 3 6 3 1	Geïnteresseerde agrariers hebben vaak al ervaring met (de kwaliteit van het maaisel).Overijsselse Standaard is (destijds) niet (altijd) toegepast).
9	<b>Zo ja, bent u tevreden over de kwaliteit van het geleverde maaisel?</b> Op een schaal van 1 (helemaal niet tevreden) – 10 (heel erg tevreden)	4 5 6 7 8 1	2 5 1 1 4 1	Er is veel spreiding in de waardering van de kwaliteit. Leveranciers zullen (met behulp van de Overijsselse Standaard) moeten werken aan (overal) een goede kwaliteit. Dan zal er ook vraag blijven.

**De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK**

**BIJLAGE 5: OVERZICHT ANTWOORDEN VRAGENLIJST OMGEVINGSDIENSTEN**

3 VERTEGENWOORDIGERS van de OMGEVINGSDIENSTEN IJSSELLAND en TWENTE  
Gesprekken begin december 2021

VRAGENLIJST OMGEVINGS DIENSTEN	SCHAAL	RESULTATEN	OPMERKINGEN
<p><b>ALGEMEEN</b></p> <p>Is de 'Overijsselse Standaard' breed bekend bij uw omgevingsdienst?</p> <p>Is het wenselijk dat er meer mensen bij betrokken worden?</p> <p>Is er sympathie voor de regeling?</p> <p>Vindt u dat de voorwaarden in de 'Overijsselse Standaard' voldoende zijn om te zorgen dat er alleen 'schoon en onverdacht' materiaal naar de landbouw gaat?</p> <p>Ziet u een toekomst voor het verantwoord gebruik van maaisel in de landbouw?</p>	<p>ja-nee</p> <p>ja-nee</p> <p>ja-nee</p> <p>ja-nee</p> <p>ja-nee</p>	<p>ja-2x, ja binnen team, nee bij management-1x</p> <p>ja -1x, nee-2x,</p> <p>ja-3x</p> <p>ja-3x</p> <p>ja-2x, zal blijken als de boeren tevreden zijn-1x</p>	<p>teveel mensen geeft ruis. Meer mensen nodig voor handhaving.</p> <p>wel koud-water vrees 1x</p> <p>Zonder regeling gaat er nog veel tussendoor.</p>
<p><b>WERKWIJZE</b></p> <p>Zijn er aanvullingen nodig voor wat betreft zwerfafval?</p> <p>Zo ja, welke?</p> <p>Zijn er aanvullingen nodig wat betreft ongewenste kruiden?</p> <p>Zo ja ,welke?</p> <p>Zijn er aanvullingen nodig wat betreft chemische verontreiniging?</p> <p>Zo ja, welke?</p>	<p>ja-kan beter-nee</p> <p>tekst</p> <p>ja-kan beter-nee</p> <p>tekst</p> <p>ja-kan beter-nee</p> <p>tekst</p>	<p>nee-2x, ja-1x</p> <p>In het algemeen moet het beter.</p> <p>nee,-2x, ja-1x</p> <p>expliciter op Japanse Duizendknoop en Jacobskruiskruid.</p> <p>nee-2x, ja-1x</p> <p>aandacht voor effecten van afschuiven bodem</p>	
<p><b>TUSSENOPSLAG</b></p> <p>Is de tussenopslag voldoende geregeld?</p> <p>Heeft u voldoende mogelijkheden voor handhaving?</p> <p>Verbeterpunten?</p> <p>Is het doen van meldingen goed geregeld?</p> <p>Verbeterpunten?</p> <p>Is de verwerking van de meldingen goed geregeld?</p> <p>Verbeterpunten?</p>	<p>ja-kan beter-nee</p> <p>ja-kan beter-nee</p> <p>tekst</p> <p>ja-kan beter-nee</p> <p>tekst</p> <p>ja-kan beter-nee</p> <p>tekst</p>	<p>ja-3x</p> <p>kan beter-3x</p> <p>duidelijkheid over financiering. Is in ontwikkeling.</p> <p>ja-3x</p> <p>Betere uitleg agrariers. Goede afspraken invullen AIM. Samenwerking OD IJsselland</p> <p>ja-3x</p> <p>zit in het systeem en wordt zo ook doorgezet naar</p>	<p>locatie kan beter bezig met organisatie</p>
<p><b>COMMUNICATIE</b></p> <p>Wordt u benaderd voor informatie over de 'Overijsselse Standaard'?</p> <p>Hoe vaak het afgelopen halve jaar?</p> <p>Zo ja, door wie? (leveranciers, andere omgevingsdiensten, agrariërs, handhavers, composteerdere).</p> <p>Hoe verloopt de communicatie met leveranciers?</p> <p>Goed - kan beter - matig - moeizaam - slecht</p> <p>Verbeterpunten?</p> <p>Hoe verloopt de communicatie met de composteerdere?</p> <p>Goed - kan beter - matig - moeizaam - slecht</p> <p>Verbeterpunten?</p> <p>Hoe verloopt de communicatie met de agrariërs?</p> <p>Goed - kan beter - matig - moeizaam - slecht</p> <p>Verbeterpunten?</p>	<p>ja-nee</p> <p>aantal</p> <p>tekst</p> <p>keuze</p> <p>tekst</p> <p>keuze</p> <p>tekst</p> <p>keuze</p> <p>tekst</p> <p>keuze</p> <p>tekst</p>	<p>ja-3x</p> <p>2 à 3 keer-1x, minimaal 5 keer-1x, 7-10 keer-1x</p> <p>Gemeenten, ander OD's, provincies, RTD Drenthe, natuurmonumenten, waterschappen, agrariërs.</p> <p>goed-3x</p> <p>op website zetten.</p> <p>goed-1x, goed/kanbeter-2x</p> <p>Open het gesprek aan gaan.</p> <p>goed-3x</p>	<p>Alleen intern, verder niet-1x</p> <p>met name met vragen over bokashi- 1x.</p> <p>met waterschappen heel goed, met gemeentes kan soms beter.</p> <p>er is geen goede boodschap te brengen</p> <p>Er is weinig rechtstreeks contact</p>



De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK				
BIJLAGE 6: SCHEMA AANBEVELINGEN PER ONDERDEEL EN GROEP BETROKKENEN				
ONDERDEEL	LEVERANCIERS gebiedsbeheerders	UITVOERDERS Uitgebreid en Veld	AGRARIERS Geïnteresseerde	OMGEVINGS DIENSTEN Vergunningverleners
ALGEMEEN	Neem de tijd (zeker 2 jaar) voor omschakeling. Zowel het beleid als de jongens in het veld mee krijgen.	Zorg voor kennis over hoe 'schoon en onverdacht' maaisel te oogsten is. Betrek collega's	Betrek alleen maaisel van leveranciers die werken volgens de Overijsselse Standaard. Zorg dat het maaisel volgens 'goed landbouw-gebruik' wordt toegepast.	Zorg dat ook andere afdelingen op de hoogte zijn. Zorg tijdig voor uitbreiding (handhaving)
WERKWIJZE			nvt	Organiseer een methode om werkwijze te controleren en te handhaven.
checklist	Checklist invullen of als steun gebruiken voor eigen projectplan.	nvt		
kaarten	zoek aansluiting met eigen monitorsysteem (schouwapp, ASSET). Zorg dat aanvullingen en verbeteringen doorlopend mogelijk zijn.	zorg dat je kunt werken met kaarten en app's . Weet hoe je waarnemingen kunt doorgeven.		
chemische verontreiniging	zorg voor vastlegging van gebiedskennis en gebruik de bodemkwaliteitskaart.	Verdachte situaties doorgeven.		
ongewenste kruiden	Gebruik hiervoor eigen kennis van het gebied en inventarisaties.	Zorg dat de soortenkennis voldoende is.		
zwerfafval	Benut bestaande mogelijkheden (cleanteams). Neem het verwijderen van zwerfafval op in het bestek. Voer actie om zwerfvuil in de berm te voorkomen (blikvangers, info burgers en jeugd, behoeften)	geef ideeën door om zwerfafval beter en effectiever te (kunnen) verwijderen.		
steekproeven	Steekproeven zo opstellen dat zij toetsen op verontreinigingen (chemisch, ongewenste kruiden en zwerfafval) maar ook op kwaliteit als bodemverbeteraar (C/N verhouding, grofheid)	nvt		Overleg met de leveranciers over aanleveren resultaten.
levering	ontwikkel een systeem waardoor maaisel binnen 5 km wordt toegepast. Bijv. binnen gebieden met doorsnede van 5 km. Of lijst afnemers op kaart met km. hokken. Ontwikkel regels voor de verdeling van het maaisel bij meer vraag als aanbod.	zorg dat je op de hoogte bent van de regels	Betrek een hoeveelheid maaisel die past bij het perceel (aantal ha.) en de soort grond. Kies voor een kwaliteit maaisel (grofheid, met zand of niet, zomer of herfst) die past bij je bedrijfsvoering en grond	nvt
TUSSENOPSLAG	Informeer (in de beginfase) de ontvanger over hoe hij een melding moet doen.	Zorg dat je op de hoogte bent van de regels.	Zorg dat je op de hoogte bent over de regels bij tussenopslag (max. hoeveelheid per hoop, tijd dat het mag blijven liggen). Doe een melding van de hoop maaisel.	Zorg dat manier van melden te vinden en zo eenvoudig mogelijk is.
COMMUNICATIE	denk aan informatie over maaisel uit bruinrotgebieden. Zorg ervoor dat opmerkingen en klachten verwerkt en vastgelegd worden zodat de werkwijze verbetert kan worden. Overleg ook met andere leveranciers voor informatie maar ook om werkwijzen en hoeveelheden geleverd maaisel op elkaar af te stemmen	Zorg dat je agrariers die maaisel ontvangen kunt informeren over het doen van de melding en wat ze ermee mogen doen. Of weet bij wie ze met deze vragen terecht kunnen. Stem moment van levering goed af met agrarier	Overleg met de leverancier wanneer en waar het maaisel gebracht kan worden. Bespreek opmerkingen en eventuele klachten met de leverancier.	Zorg dat via website, folder of contact, antwoorden op vragen over de Overijsselse Standaard, te vinden zijn. Overleg met leverancier over informeren van de agrarier.
FINANCIEN	Houd overzicht op de kosten zodat er ook geïnvesteerd kan worden in aanpassingen in het machinepark, bewustmaking bij de burgers etc.	Bij aangenomen werk: spreek voor de eerste jaren af, dat meerwerk en behaalde resultaat, regelmatig overlegd en op elkaar afgestemd worden.	Weeg kosten compost (kosten m3 en meetellen mestboekhouding) af, tegen kosten meerwerk bij aanvoer maaisel (omzetten, eventueel meer uren voor uitrijden en onderwerken afh. van grofheid). Neem effect van de bodemverbeteraar op bodem/opbrengst mee.	Verwerken meldingen, beantwoorden vragen en handhaving. brengen kosten met zich mee. Zoek hiervoor financiering.

## De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK BIJLAGE 7:

### OVERIJSSELSE STANDAARD VOOR VERANTWOORD GEBRUIK MAAISEL IN DE LANDBOUW Maart 2021

#### 1. RICHTLIJNEN VOOR DE PRODUCENT VAN MAAISEL

De producent van maaisel is verantwoordelijk voor het leveren van 'schoon en onverdacht' maaisel. De maaiplanning en maai-werkplan is gericht om maaisel met deze kwaliteit te oogsten en om die vervolgens zo snel mogelijk als past bij 'goed landbouwgebruik, te leveren aan een agrarisch bedrijf, voor gebruik op de bij hem in gebruik zijnde grond.

De producent van het maaisel doet dit door:

- 1.1 Werkkaarten te gebruiken die per oogstbare eenheid, inzicht geven waar 'schoon en onverdacht' maaisel te oogsten is. Alleen dit maaisel komt in aanmerking om gebruikt te worden om de bodem te verbeteren.

Aan deze eenheden, worden de volgende eisen gesteld:

- 1.1.1 Volgens de bodemkwaliteitskaart, aangevuld met kennis en ervaring over de lokale situatie, komen er geen schadelijke chemische verontreinigingen voor.
- 1.1.2 Bij riool-overstorten wordt minimaal 500 meter afstand aangehouden.
- 1.1.3 Er komen geen voor de bodem ongewenste exoten, ongewenste kruiden en ziekteverwekkers voor, zoals gebleken is uit gebiedskennis en dit is, in ieder geval voor de verplichtte soorten, vastgelegd op kaarten.
- 1.1.4 Geen gedeelten of locaties waar altijd of regelmatig veel zwerfafval voorkomt, of verwacht kan worden, zoals gebleken is uit gebiedskennis.
- 1.1.5 Er wordt aantoonbare inzet gepleegd om zwerfafval, voor het maaien uit, te verwijderen.

De kwaliteit van het maaisel (en daarmee het effect van de gevolgde werkwijze) wordt getest door steekproeven uit te voeren. Analysefrequentie en de te onderzoeken parameters zijn afgestemd op de risico's bij gebruik van maaisel in landbouwbodems. Bij twijfel over de geschiktheid van de locatie, of gebleken mindere kwaliteit van het geleverde maaisel, wordt gericht aanvullend onderzoek gedaan. Als gevolg hiervan worden de werkkaarten zo nodig bijgewerkt.

- 1.2 Bij het oogsten zet de leverancier zich in voor de biodiversiteit in de productiestrook.
- 1.3 De leverancier van het geoogste maaisel zorgt voor levering passend binnen de Vrijstellingsregeling Plantenresten. Dit doet hij door:
  - 1.3.1 Rechtstreeks bij het oogsten te (laten) leveren op een perceel (onder andere via de ontvangstplicht),
  - 1.3.2 Door na oogsten het maaisel binnen twee weken te (laten) brengen naar een nabijgelegen (max. 5 km ) perceel of bedrijf,
  - 1.3.3 Vervoer naar een tijdelijk depot van de leverancier (maximale afstand vanaf oogstplek 5 km) voor tussentijdse opslag van wege een logistieke noodzaak of wanneer bovenstaande leveringen niet passen bij 'goed landbouwkundig gebruik'. Hier vandaan wordt het maaisel zo snel mogelijk naar het perceel/het bedrijf van de gebruiker vervoerd (maximale afstand tot de oogstplek 5 km).

Binnen 5 km van de oogstplek, is voor het vervoer van het maaisel geen VIHB-certificaat nodig.

- 1.4 Tussentijdse opslag door de leverancier op een eigen perceel, langer dan 2 weken en korter dan ½ jaar is toegestaan, met in achtneming van de volgende eisen:
  - 1.4.1 Opslag bedraagt maximaal 600m<sup>3</sup> per locatie.
  - 1.4.2 Opslag ligt minimaal 5 meter uit de insteek van oppervlaktewater.
  - 1.4.3 Aanbrengen van een absorberende onderlaag van minimaal 15 cm wanneer het droge stof gehalte lager is dan 25%.

1.4.4 Ter voorkoming van geuroverlast kan een biologisch, in de landbouw toegestaan middel, toegevoegd worden (zorgplicht-activiteitenbesluit).

1.4.5 Hopen maaisel hoeven niet afgedekt te worden met een luchtdoorlatend weefsel omdat maaisel weinig nutriënten bevat en regenwater er eerder afspoelt als indringt.

Bij langere opslag worden er zwaardere eisen vanuit het Activiteitenbesluit Milieubeheer aan de opslag gesteld en is een omgevingsvergunning, onderdeel milieu, noodzakelijk.

1.5 De leverancier informeert de Omgevingsdienst over het winnen en leveren van 'schoon en onverdacht' maaisel volgens de 'Overijsselse Standaard' door middel van de 'checklist' die hiervoor op de site van de Omgevingsdienst beschikbaar is.

## 2. RICHTLIJNEN VOOR DE ONTVANGENDE AGRARIER

De agrariër is verantwoordelijk voor de toepassing van het geleverde maaisel om de bodem te verbeteren op zijn bedrijf volgens de regelgeving en passend bij 'goed landbouwgebruik'.

Dit doet hij door:

- 2.1 Het afnemen van een hoeveelheid maaisel bij een leverancier die werkt volgens bovenstaande richtlijnen en die passend is bij het door hem in gebruik zijnde aantal hectaren voor verspreiding, overeenkomstig goed landbouwgebruik, met een maximum van 600 m<sup>3</sup> per opslaglocatie.
- 2.2 maaisel dat niet direct en overeenkomstig goed landbouwgebruik kan worden gebruikt, wordt tussentijds opgeslagen:
  - 2.2.1 Op een perceel van het bedrijf (kopakker) rekening houdend met een afstand van 5 meter tot de insteek van een oppervlakte water, of
  - 2.2.2 Op een kuilplaat binnen de inrichting.De voorwaarden hiervoor zijn zoals beschreven bij punt 3.4 ; tussenopslag voor leveranciers.
- 2.3 Iedere locatie met opslag, zowel op het perceel als binnen de inrichting, wordt gemeld bij de regionale Omgevings Dienst of bij de gemeente wanneer die daartoe besloten heeft.
- 2.4 Het maaisel wordt op grond dat in gebruik is bij het bedrijf opgebracht, conform de vrijstellingsregeling plantenresten (en dus binnen de 5 km van de oogstplaats) en met in achtneming van goed landbouwkundig gebruik en zorgplicht.

## 3. ALGEMEEN

- 3.1 De tijd tussen oogsten en in de bodem toepassen bedraagt maximaal 1 jaar.
- 3.2 Gemeenten nemen in hun bestemmingsplannen op dat opslag van maaisel op percelen is toegestaan.
- 3.3 Wanneer ondanks de inspanningen van de leverancier alsnog veel zwerfafval of ongewenste kruiden in het maaisel worden aangetroffen, kan een partij bij levering geweigerd worden.
- 3.4 Bij vaststelling van veel zwerfafval en/of ongewenste kruiden na levering neemt de agrariër contact op met de leverancier waarna zij een oplossing overeenkomen waarbij de vastgestelde verontreiniging zoveel mogelijk verwijderd wordt. De leverancier past wanneer nodig, het werkplan aan.

## De 'OVERIJSSELSE STANDAARD' in de PRAKTIJK

### BIJLAGE 8:

## TOELICHTING OVERIJSSELSE STANDAARD VERANTWOORD GEBRUIK MAAISEL IN DE LANDBOUW

Maart 2021

#### Opmerkingen:

In de huidige 'Vrijstellingsregeling Plantenresten' is geen ruimte voor bewerkingen van het maaisel, als composteren (met zuurstof) of fermenteren (zonder zuurstof) evenals het doen van toevoegingen. Zowel uit historisch als recent onderzoek blijkt dat bewerkingen bijdragen aan een optimaal gebruik van het maaisel voor bodemverbetering. De Overijsselse Standaard is ontwikkeld als uitwerking van de 'Vrijstellingsregeling Plantenresten'.

In de motie 'maaisel benutten als bodemverbeteraar' juli 2019, Bakker cs., in de Provincie Overijssel, wordt GS opgeroepen om te komen met de mogelijkheden voor verantwoord gebruik van maaisel om (landbouw)bodems te verbeteren binnen de huidige regelgeving én om een lobby op te starten om de knelpunten (oa betreffende bewerkingen van maaisel voor een optimaler gebruik), opgelost te krijgen. De Overijsselse Standaard is ontwikkeld als reactie op deze motie.

#### 1. BIJ RICHTLIJNEN VOOR DE PRODUCENT VAN MAAISEL

Ad 1.1.3:

Verplicht bijgehouden ongewenste soorten zijn Akkerdistel (*Cirsium arvense*), Japanse Duizendknoop (*Fallopia japonica*) en Knolcyperus (*Cyperus esculentus*). Verplicht bijgehouden worden ook gebieden met bruinrot (plantenziekte veroorzaakt door de bacterie *Ralstonia solanacearum*, meestal in aardappels). In deze gebieden is verspreiding via het oppervlaktewater verboden.

Andere ongewenste soorten bij gebruik voor bodemverbetering zijn onder andere wortelstokken en zaden van Haagwinde (*Convolvulus sepium*), zaaddragende Ridderzuring (*Rumex obtusifolius*) en Jacobskruiskruid (*Jacobaea vulgaris*).

Ad 1.1 laatste alinea:

Bij het bepalen van de analysefrequentie en de te onderzoeken parameters is uitgegaan van de volgende punten:

- Een goede en gecontroleerde kwaliteit van het geleverde maaisel is de basis voor de vraag vanuit de agrarische sector en ook een maatschappelijke eis.
- De Vrijstellingsregeling Plantenresten gaat er uit dat maaisel veilig gebruik kan worden om landbouwbodems te verbeteren.

**Analyse frequentie:** is afhankelijk van de hoeveelheden (m<sup>3</sup>) en de eenvormigheid van het maaisel.

Er wordt minimaal 1x per 1200 m<sup>3</sup> een steekproef genomen, verdeeld over het seizoen waarbij minimaal 2x een monster in het zomerseizoen (mei-september; bermgras) wordt genomen en 2x een in het herfst-winterseizoen (oktober-februari).

**Monstername:** monsters worden genomen door een monsternemer van het bedrijf dat de analyses uitvoert en is een random verzamelt monster.

**Analyses:** er wordt minimaal geanalyseerd op:

- Zware metalen toetswaarden als voor keurcompost

Zware metalen en arseen (mg/kg ds)	
Cadmium	≤ 1
Chroom	≤ 50
Koper	≤ 90
Kwik	≤ 0,3
Nikkel	≤ 20
Lood	≤ 100
Zink	≤ 290
Arseen	≤ 15

- Organische stof gehalte (% van de droge stof)  $\geq 10$
- Stikstof (N-totaal)
- C/N verhouding berekend
- Onkruidkiemen aantal ter bepaling van de kwaliteit maaisel en wanneer mogelijk het afwezig zijn van verplicht te bestrijden soorten en ongewenste soorten.
- Verontreinigingen (gewichts % droge stof.) toetswaarden als voor keurcompost B\*
  - Overige verontreinigingen > 2 mm  $\leq 0,10\%$
  - Glas 2-20 mm  $\leq 0,10\%$
  - Glas > 20 mm afwezig

*\*Keurcompost A en B zijn beide toegestaan voor akkerbouwers die telen onder het voedselveiligheidscertificaat (VVAK)*

De resultaten van de steekproeven worden, als toets voor de gevolgde werkwijze, naast voor eigen gebruik ook aan de Omgevings Dienst aangeboden.

Ad 1.2:

Dit kan door aanpassing van het maairegime of maaiwijze; bijvoorbeeld het gebruik van de 'eco-kop' op een maai-zuig combinatie.

Ad 1.3.2:

De in de Vrijstellingsregeling Plantenresten, of zijn opvolger, genoemde maximale toegestane afstand van het maaisel tussen oogstplek en plaats van toepassing. In 2020 is dit 5 km..

Ad 1.3.3:

Onder 'opslag' wordt verstaan het op een hoop laten liggen van het maaisel zonder omzetting en bewerkingen. Onder 'goed landbouwgebruik in deze context wordt in ieder geval verstaan het op of in de bodem brengen van maaisel op een moment dat bodem en gewas daar zo min mogelijk last van hebben. Dus niet tijdens de groeiperiode van het gewas en niet wanneer de bodem bewerking slecht kan verdragen (bijv. te nat).

Ad 1.3 laatste zin:

Vervoer van maaisel binnen de 5 km kan ook door de agrariër of een ander plaatsvinden. Bijvoorbeeld wanneer hij het maaisel zelf ophaalt.

Ad 1.4:

Maaisel mag volgens het Activiteitenbesluit 14 dagen blijven liggen. Dit is om het mogelijk te maken dat fauna en water uit het maaisel kan ontsnappen. Maaisel dient niet jaarlijks op dezelfde plek gelegd te worden. Indien dit wel gebeurt, gelden zwaardere eisen.

Ad 1.4.1:

De in het Activiteitenbesluit en zijn opvolger genoemde maximaal toegestane hoeveelheid maaisel dat per locatie opgeslagen mag worden. In 2020 is dit 600 m<sup>3</sup>.

Ad 1.4.5:

In de Vrijstellingsregeling Plantenresten wordt maaisel gebruikt voor bodemverbetering niet meegeteld voor de mestboekhouding. Blijkbaar bevat maaisel hiervoor te weinig nutriënten. Bovendien liggen die nutriënten vast in het plantaardige materiaal en komen niet zomaar in oplossing.

Beperking van het gebruik van kunststofweefsel (voor afdekking) past bij een circulaire economie.

Ad 1.5:

Leveranciers melden aan de Omgevingsdienst IJsselland in welke gebieden zij werken volgens de 'Overijsselse Standaard', door het invullen van de checklist die hiervoor beschikbaar is op de website van OD IJsselland.



## 2. BIJ RICHTLIJNEN VOOR DE ONTVANGENDE AGRARIER

### Ad 2.1:

Agrariërs kunnen bij hun leverancier of bij de Omgevingsdienst nagaan of de leverancier maaisel volgens de 'Overijsselse Standaard' levert.

Een richtlijn voor de hoeveelheid te gebruiken maaisel bij 'goed landbouwgebruik' is 20 ton/ha. Afhankelijk van de toestand van de grond kan meer of minder optimaal zijn voor de bodem; dit ter beoordeling van de agrariër. Hele hoge giften van organisch materiaal worden niet aanbevolen omdat dit kan leiden tot meer nutriënten als het gewas kan opnemen zodat er kans is op uitspoeling.

### Ad 2.3:

Er moet altijd een melding gedaan worden van opslag. Dit om handhaving mogelijk te maken en als voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet waarin de term 'inrichting' wordt losgelaten.

In plaats van een AIM-melding kan een melding gedaan worden (de melding is vormvrij). Hiervoor is een formulier ontwikkeld. Deze is te vinden op de website van de Omgevingsdienst IJsselland en die van De Ommer Marke. De melding wordt bij de regionale Omgevings Dienst gedaan of bij de gemeente wanneer deze daartoe heeft besloten.

### Ad 2.4:

Onder 'goed landbouwgebruik' wordt in ieder geval verstaan:

- Het toepassen van maaisel om het organische stof gehalte van de bodem te behouden en te verhogen en daarmee de fysische (structuur en watervasthoudend vermogen), chemische (beter vasthouden nutriënten) en ecologische (bodembiodiversiteit, ziekteverendheid, betere benutting nutriënten) aspecten van de bodem te verbeteren.
- het op of in de bodem brengen van maaisel op een moment dat bodem en gewas daar zo min mogelijk last van hebben. Dus niet tijdens de groeiperiode van het gewas en niet wanneer de bodem bewerking slecht kan verdragen (bijv. te nat).
- Het opbrengen van een hoeveelheid die past bij de behoefte van de specifieke bodem waarin het maaisel wordt gebracht. Een vaak gebruikte hoeveelheid is 20 ton/ha.
- Voorkomen van geur- en geluidhinder.

## 3. BIJ ALGEMEEN

### Ad 3.1:

Tussen oogsten en gebruik in de bodem kan het maaisel 1x bij de leverancier (max ½ jaar) en 1x bij de agrariër (max ½ jaar) worden opgeslagen. In totaal dus maximaal 1 jaar. Het is niet mogelijk om opslagtijd die bij de leverancier 'over' is bij de opslagtijd bij de agrariër op te tellen.

### Ad 3.3:

Bij levering is alleen te veel zwerfafval en eventueel het voorkomen van ongewenste kruiden waar te nemen. De aanwezigheid van ziektekiemen of te hoge concentraties van zware metalen en/of ongewenste chemische verbindingen en ook ongewenste zaden en wortelstukken moet voorkomen worden door de voorselectie van de productiestroken (zie punt 1.1.1, 1.1.2 en 1.1.3). Hiervoor is de leverancier het aanspreekpunt.

### Ad 3.4:

Chemische verontreiniging en het voorkomen van ziektekiemen en voor een deel ongewenste kruiden (zaden) kunnen niet bij levering geconstateerd worden. Door steekproeven (zie punt 1.1) wordt getest of de gevolgde werkwijze inderdaad ook chemische verontreinigingen en ongewenste kiemmogelijkheden boven de toets waarden voor komen (zie toelichting punt Ad 1.1).

Voor het voorkomen van verspreiding via het maaisel van bruinrot worden de landelijke kaarten met de gebieden waarop bruinrot voorkomt aangehouden. In deze gebieden wordt maaisel uit het oppervlaktewater niet gebruikt voor bodemverbetering waar aardappelen of tomaten geteeld worden. Zie ook

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/plantenziekten-en-plagen/bruinrot/verbodsgebieden-gebruik-oppervlaktewater>.